

Een nieuw internationaal wetenschappelijk tijdschrift van Nederlandse bodem

A.J. Veldmeijer & S.M. van Roode

Inleiding

Nederland speelt sinds lange tijd een belangrijke rol in paleontologie. Denk bijvoorbeeld aan het feit dat de moderne vertebraten paleontologie is begonnen met de vondst van de beroemde *Mosasaurus* in de St. Pietersberg in Maastricht in de 18e eeuw. Een ander voorbeeld is de vooraanstaande positie op het gebied van de Pleistocene zoogdieren. Verschillende instituten verrichten onderzoek in diverse gebieden in de wereld. Toch zijn er maar weinig Nederlandse vaktijdschriften die een internationaal karakter hebben en een multidisciplinaire instelling hebben. Dit was één van de redenen voor de oprichting van de Stichting PalArch, een stichting zonder winstoogmerk.

Doelstellingen van de nieuwe stichting

De doelstellingen van de stichting zijn het stimuleren van wetenschappelijk onderzoek in het algemeen, en van vertebraten paleontologie, archeologie van Egypte/Egyptologie en archeologie van Noordwest Europa, in het bijzonder, hoewel de stichting open staat voor het incorporeren van andere disciplines. Het stimuleren van Nederlands onderzoek en het bevorderen van de interactie tussen Nederlandse en buitenlandse onderzoekers in deze wetenschappelijke disciplines is een andere doelstelling. De stichting wil door het stimuleren van onderzoek bijdragen aan het op een hoog niveau krijgen en/of houden van de wetenschap in deze disciplines. De stichting wil zich daarbij vooral maar beslist niet uitsluitend richten op jonge onderzoekers, die (nog) geen vaste plaats in het wetenschappelijk establishment hebben kunnen krijgen. Daarnaast richt de stichting zich op onderzoekers uit landen die, om wat voor reden dan ook, over minder mogelijkheden beschikken voor het uitvoeren en publiceren van archeologisch/paleontologisch onderzoek. Het faciliteren van discussie met andere onderzoekers, verspreid over de hele

wereld, biedt jonge onderzoekers de gelegenheid in contact te treden met elkaar en zich te ontwikkelen. Daarbij biedt de stichting Nederlandse onderzoekers de mogelijkheid aansluiting te vinden bij kennis in andere landen.

Manier waarop de stichting haar doelstellingen realiseert

De Stichting PalArch wil dit als eerste bereiken door het uitgeven van een wetenschappelijk tijdschrift dat door zijn visie op het publiceren van wetenschappelijke literatuur afwijkt van andere vakbladen. Dit is naar mening van de stichting een stimulans voor de wetenschapsbeoefening in het algemeen, en voor de paleontologiebeoefening in Nederland in het bijzonder. Het gebeurt nogal eens bij publiceren dat artikelen door vertraging in het publicatieproces al achterhaald zijn door andere publicaties zodra of zelfs voordat ze goed en wel uit zijn. Een uitzonderlijk voorbeeld is een manuscript dat in 1993 is aangeleverd en in 2001 is gepubliceerd. Het is duidelijk

Het logo van www.PalArch.nl is ontworpen naar de Braziliaanse pterosauriër *Coloborhynchus* in de collectie van Naturalis

The logo of the website www.PalArch.nl is designed after the Brazilian pterosaur *Coloborhynchus*, present in the collection of Naturalis (Leiden), the National Natural History Museum of the Netherlands

dat deze artikelen daardoor minder bijdragen aan wetenschappelijke discussies. Daar komt nog bij dat publiceren duur is: voor grotere manuscripten moet niet zelden geld worden toegelegd. Abonnementen zijn vaak erg duur, evenals afzonderlijke wetenschappelijke publicaties. Daarnaast zijn er vaak allerlei beperkingen aan publiceren: sommige vakbladen nemen werk alleen in overweging als de auteur lid is van een bepaalde vereniging. Ook zijn er vaak limieten gesteld aan de hoeveelheid foto's en illustraties. Vele gerenommeerde vakbladen zijn alleen geïnteresseerd in de meest opzienbarende ontdekkingen en veelal niet of minder in lopend onderzoek, onderzoek met een lager publiciteitsgehalte of 'van minder wetenschappelijk belang'. Catalogi, beschrijvingen, opgravingverslagen e.d. zijn moeilijk in vakbladen onder te brengen.

De Stichting PalArch echter biedt mogelijkheden voor snelle, wetenschappelijk verantwoorde en toegankelijke publicatie. Het tijdschrift www.PalArch.nl is een zogeheten webbased magazine, dat wetenschappelijke artikelen op het gebied van vertebraten paleontologie en daarnaast, in zelfstandige en onafhankelijk van elkaar opererende secties, archeologie van Noordwest Europa, een raakvlak met paleontologie, en archeologie van Egypte/Egyptologie, publiceert. Hoewel wetenschappelijke publicaties het voornaamste onderdeel van het tijdschrift vormen, is er ook ruimte voor artikelen van meer algemene aard in de populaire sectie van de website.

Wat houdt dit publiceren bij www.PalArch.nl in? Iedereen kan stukken inleveren. Dat kunnen studies zijn (bijvoorbeeld zelfstandige studies, afstudeerscripties, promotieonderzoeken), maar ook beschrijvingen (zoals fossielbeschrijvingen), verslagen (reisverslagen, opgravingverslagen, voortgangverslagen), rapporten, supplementen op elders gepubliceerde artikelen, catalogi, discussiestukken, mededelingen (tentoonstellingsdata, symposia/congresdata) etc., etc. De ingediende stukken moeten voldoen aan een aantal voorwaarden, zoals beschreven in de auteursrichtlijnen. Studies worden nagelezen door één van de leden van de editorial board die ingestemd hebben met een door de stichting aangegeven korte termijn-reviewing (en een reeds gereviewed ingeleverd artikel zal sneller door dit proces gaan). In de editorial board hebben verschillende vakgenoten uit binnen- en buitenland zitting. Nadat het artikel is geaccepteerd, wordt het op de website van PalArch geplaatst. Het is daar voor iedereen gratis te lezen en te downloaden. PalArch heeft een actief

bekendmakingsbeleid dat zich niet beperkt tot Nederland of Europa, maar wereldwijd werkt. Er is dus een groot bereik. Na drie maanden verschijnt een nieuw nummer van PalArch en wordt het oude opgeslagen in het archief. Het archief kan op de website worden geraadpleegd en artikelen bij PalArch nabesteld. Het gehele nummer hoeft dus niet te worden aangeschaft als slechts één artikel voor de onderzoeker waardevol is! PalArch houdt de kosten laag: het indienen van stukken is gratis, het lezen van de nummers op de website is gratis, en voor nabestellingen hoeft slechts een gering bedrag betaald te worden. Ook monografieën kunnen gepubliceerd worden. Deze zijn echter niet gratis te lezen of te downloaden maar kunnen alleen worden gekocht. De opbrengst wordt in overleg met de auteur gedeeltelijk geïnvesteerd in onderzoek.

Door deze snelle manier van publiceren kan een wetenschappelijke discussie gemakkelijker tot stand komen. Daarnaast worden reacties op de publicaties opgenomen op de website en/of toegevoegd aan het artikel. Ook wordt de drempel om een idee of onderzoek in een publicatie om te zetten voor studenten en jonge onderzoekers op deze manier lager. De bijgevoegde folder geeft alles nog eens puntsgewijs weer. De officiële presentatie van het eerste nummer zal plaatsvinden in april 2004 en zal te zijner tijd bekend gemaakt worden; het eerste nummer is een speciale uitgave. Daarnaast willen we iedereen oproepen werk in te leveren voor de volgende nummers. Alle onderwerpen over alle gewervelden uit alle geologische era's zijn welkom.

Ten tweede wil de stichting haar doelstellingen realiseren door, in een later stadium, het organiseren van workshops, symposia etc. Deze activiteiten zullen zich richten op actuele thematiek/problematiek, of een bijzonder onderwerp en worden georganiseerd in nauwe samenwerking met specialisten die het idee hebben aangereikt.

Bij al deze activiteiten geldt dat de stichting geen winst voor ogen staat. De stichting beschikt over een zeer bescheiden startkapitaal; alle activiteiten worden door de bestuursleden om niet en in eigen tijd voorbereid en uitgevoerd.

Relatie tot Nederlands en buitenlands onderzoek

Volgend uit haar doelstellingen wil de stichting haar werkveld zoveel mogelijk relateren aan nationale en internationale verwante instellingen. Een eerste aanzet daartoe is de zorgvuldige samenstelling van de editorial board van het tijdschrift. De leden van de board zijn afkomstig uit verschillende delen van de wereld en beschikken ieder over een eigen specialisme. Door het verenigen van de verschillende specialismen is iedere auteur verzekerd van een *peer review* op hoog niveau. De nieuwste inzichten en ontwikkelingen in de specifieke vakgebieden vinden op die manier hun weerslag in de gepubliceerde manuscripten. De leden van de board spelen voorts een actieve rol in het verkrijgen van manuscripten: zij stimuleren hun studenten hun onderzoeken in het tijdschrift te publiceren en nemen folders mee naar congressen, symposia etc.

Daarnaast werkt de stichting aan wederzijdse contacten met verwante instellingen. Op de website worden links uitgewisseld met musea, verenigingen en collega-tijdschriften. Voor wat betreft de collega-tijdschriften wordt gestreefd naar een goede samenwerking om gezamenlijk bij te dragen aan de in deze vakgebieden relatief nieuwe manier van publiceren.

De stichting biedt ook concrete ondersteuning aan onderzoeksprojecten. Mocht een project de onderzoeksresultaten als monografie bij de stichting uitgeven, dan stort de stichting in overleg met de onderzoeksleider een deel van de opbrengst in het onderzoeksproject. Verder heeft de stichting bijvoorbeeld de volledige vondstregistratie van een Amerikaans-Nederlands archeologische expeditie te Sikait, Egypte, gedigitaliseerd en dit om niet aan het project ter beschikking gesteld.

Een bijzonder project dat de doelstellingen van de stichting ten volle weergeeft, hoewel niet op het gebied van de paleontologie, is de publicatie van de onderzoeken die worden uitgevoerd tijdens het studieprogramma aan het Nederlands-Vlaams Instituut te Cairo. Dit programma laat gevorderde studenten archeologie van Egypte/Egyptologie kennis nemen van de mogelijkheden tot het uitvoeren van onderzoek in Egypte zelf. Hiertoe worden verschillende universiteiten en internationale instituten in Egypte bezocht en worden kleine onderzoeken uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken,

uitgevoerd in de periode tussen oktober-december 2003, zullen in het voorjaar van 2004 voor het eerst gepubliceerd worden. Voorheen werden de resultaten van dit programma niet gepubliceerd; op verzoek van de wetenschappelijk organisator van het studieprogramma wordt hierin nu verandering gebracht. Het programma wordt gevolgd door gevorderde studenten uit verschillende Europese landen en de Verenigde Staten. Zij krijgen op deze manier de kans hun onderzoeken op korte termijn wereldkundig te maken en doen ervaring op met het publiceren.

Inmiddels heeft de stichting ook bijgedragen aan het verhogen van de toegankelijkheid van Nederlands onderzoek door het publiceren van de jaarlijkse Nederlands-Vlaamse Egyptologendag. Op deze bijeenkomst wordt voor een publiek van collega's verslag gedaan van recente onderzoeken uitgevoerd door Nederlandse en/of Vlaamse onderzoeksteams. Ook van deze bijeenkomst werden voorheen geen verslagen gepubliceerd. De stichting heeft in samenwerking met de sprekers een Engelstalige publicatie doen verschijnen, zodat ook collega's uit het niet-Nederlandse taalgebied kennis kunnen nemen van de laatste resultaten van Nederlands en Vlaams onderzoek. Bij de publicatie is nauw samengewerkt met het British Museum in Londen, de Universiteit Leuven en diverse Nederlandse universiteiten en instellingen. Naar dit voorbeeld, is de stichting begonnen met het organiseren van een Nederlandse Paleontologie dag; de eerste zal in 2004 plaatsvinden. Meer informatie hierover volgt later.

Geïnteresseerd in het werk van Stichting PalArch? Meer weten over publiceren bij www.PalArch.nl? Neem eens een kijkje op www.PalArch.nl of neem contact op met A.J. Veldmeijer (veldmeijer@PalArch.nl) of S.M. van Roode (roode@PalArch.nl).

Correspondentie naar:

André J. Veldmeijer
Mezquitalaan 23
1064 NS Amsterdam
veldmeijer@palarch.nl

